

TÜRKÇENİN MATEMATİĞİ ANADOLU LİSESİ

AD SOYADI: _____
NO: _____
SINIF: 10- A B C D E F G H

TARİH: . . 2022
DERSİN ADI: TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

1- Aşağıdakilerden hangisi İslamiyet'ten önceki Türk edebiyatı şiirinin özelliklerinden değildir?

- A) Edebi ürünler yazıya geçirilmemiştir.
- B) Dil yabancı etkilerden uzaktır.
- C) Hece ölçüsü kullanılmıştır.
- D) Nazım birimi olarak beyit kullanılmıştır.
- E) Genellikle yarım kafiye kullanılmıştır.

2- Aşağıdakilerden hangisi İslamiyet'ten önceki Türk hayatına ve edebiyatına ait bir kavram değildir?

- A) Şölen
- B) Sagu
- C) Yuğ
- D) Koşma
- E) Sığır

3- Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde Tanzimat ve Servetifünun dönemi hikayecileri karşılaştırmasında yanlışlık yapılmıştır?

- A- Tanzimat dönemi hikayelerinde konular sosyal içerikli iken Servetifünun döneminde bireysel konulara yer verilmiştir.
- B- Tanzimat dönemi sanatçıları hikayede dil ve üslup olarak Servetifünunculara kıyasla daha ağır bir dil tercih etmişlerdir.
- C- Her iki dönemde de hikayelerde mekan olarak yalnızca İstanbul ve İstanbul'un yalı ve köşklere seçilmiştir.
- D- Tanzimat döneminde yazarlar olaylarını anlatımında kişiliklerini gizlemekten Servetifünun dönem sanatçıları nesnel davranmıştır.
- E- Tanzimat hikayelerinde kişiler iyi ya da kötü tipler olarak sınıflandırılırken Servetifünun döneminde kişiler karakter özelliği kazanmıştır.

Edebiyat öğretmeni, iki şiir örneğini biçim ve içerik açısından incelemesi için Aşşenur'a ödev vermiştir. Aşşenur yaptığı araştırma sonucunda elindeki örneklerin özelliklerini şu şekilde belirlemiştir:

1. Şiirin dizelerindeki hece sayıları birbirine eşittir (11 hecedir), şiir dörtlülüklerden oluşmaktadır ve kafiye dizilişii "abab-cccb-..." şeklindedir. Şiir biçimce halk edebiyatı şiir geleneğinden yararlanılarak yazılmıştır. Teması tabiat sevgisidir.
2. Şiirin dizelerindeki hece sayıları birbirine eşittir hem de heceler simetrik olarak (açık-kapalılık yönünden) dizilmiştir. Şiir beyitlerden oluşmaktadır ve şiirin kafiye dizilişii "aa-bb-cc..." şeklindedir. Şiir divan edebiyatı şiir geleneğinden yararlanılarak yazılmıştır. Teması aşktır.

4- Aşşenur bu belirlemelere göre bu şiirlerin nazım biçimleri ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşmış olmalıdır?

- A) Birinci şiirin nazım biçimi koşma, ikincisinininki ise mesnevidir.
- B) Birinci şiirin nazım biçimi semai, ikincisinininki ise ilahidir.
- C) Birinci şiirin nazım biçimi semai, ikincisinininki ise kasidedir.
- D) Birinci şiirin nazım biçimi varsağı, ikincisinininki ise sagudur.
- E) Birinci şiirin nazım biçimi koşma, ikincisinininki ise koşuktur.

Köprüye varınca köprü yıkıldı
Üç yüz atlı birden suya döküldü
Nice yiğitlerin boynu бүküldü

Kızılırmak yedin allı gelini
Gelini gelini suna boylumu

5- Bu şiirin dili ve şekil özellikleri göz önünde bulundurulduğunda nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türkü B) Şarkı C) Koşma D) Kaside E) Nefes

Değirmenin taş kapıları göründü aniden. Yatsıdan çıkan ihtiyarlar, uzaktan sessizce birkaç karaltının köye yaklaştığını gördüler. Haziran içinde mehtaplı gibi parlak bir geceydi. Gökte aydan veya güneşten değil, kendi içinden, bir kaynak gibi yavaş yavaş taşan, süzölmüş, tatlılanmış bir aydınlık vardı; yıl-dızlar bunun içinde sönük, isteksiz kalıyordu. Sanki sabah oluyordu; uyuklu bir alacakaranlık içinde göz ötelere uzanıyor, çeşmenin söğütleriyle çit boyundaki yabancı iğdeleri birbirinden seçebiliyordu. Anadolu'nun yüksek yaylalarına özgü sessiz, pussuz, boz renkli gecelerinden biriydi. Refik HALİT KARAY / MEMLEKET HİKAYELERİ

6- Hikaye özellikleri göz önünde bulundurulduğunda hikayenin hangi döneme ait olduğu söylenebilir.

- A) Tanzimat
- B) Servetifünun
- C) Halk edebiyatı
- D) Milli edebiyat
- E) Divan edebiyatı

Aşağıda Türk edebiyatının dönemlerini gösteren bir şema verilmiştir.

İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK EDEBİYATI	İSLAMİYET ETKİSİNDEKİ TÜRK EDEBİYAT	• - - - -
• - - - -	HALK EDEBİYATI	• - - - -
		SERVETİFÜNUN EDEBİYATI
		FECRİ ATİ
• YAZILI DÖNEM	• - - - -	• - - - -

7- Bu şemada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Batı Etkisinde Türk Edebiyatı B) Sözlü Dönem C) Tasavvuf Edebiyatı D) Tanzimat Edebiyatı E) Cumhuriyet Edebiyatı

Osman Bey, Kaplan Çavuş'un Konya için anlattıklarını, yollarının durumunu bildiğinden, Argun İlhan'ın ölümünden beri- sini dinlememiş, başka düşüncelere dalmıştı. Kayınbabasının "Ne dersin Moğol'un ölmesine oğlum?" sorusuna döndü, gülümseyerek dalgınlıktan kurtulmaya çalıştı:

— Karacahisar üstüne... Yürürsek gerekür Şeyh baba...

Fatiha'sını çekseniz gerekür.

— Ne zaman?

— Duanız gücüyle bu gece yola çıkarız, koca Tanrı'nın izniyle bahtımızı deneriz.

8- Bu parçada edebiyatın aşağıdaki sosyal bilimlerin hangisinden yararlandığı söylenebilir?

- A) Psikoloji B) Sosyoloji C) Felsefe D) Tarih E) Coğrafya

6- I. Halk hikâyelerinin bir anlatıcısı varken mesnevilerin yoktur.

II. Halk hikâyeleri nazım-nesir, mesneviler ise sadece nazım hâlinindedir.

III. Halk hikâyeleri ile mesnevilerde iki ayrı şiir geleceğine aittir.

IV. Halk hikâyeleri yazılı, mesneviler ise sözlü edebiyat geleneği ürünlerindedir.

V. Halk hikâyelerinde beyitler bulunurken mesnevilerde bulunmaz.

9-Halk hikâyeleri ve mesnevilerle ilgili yukarıda numaralanmış yargılardan hangileri yanlıştır?

A) I ve II. B) I ve III. C) II ve III. D) III ve IV. E) IV ve V.

(I) Türk edebiyatının destan geleneğinden halk hikâyeciliğine geçiş dönemi eseri olan Dede Korkut Hikâyeleri, Türk boylarının Kafkasya ve Azerbaycan yörelerindeki yerleşme, yurt kurma ve akınlarını konu alır. (II) Kita- bın asıl adı "Kitâb-ı Dedem Korkud alâ Lisân-ı Tâife-i Oğuzân"dır. (III) Dede Korkut, Oğuz boylarının 11destanlaşmış hikâyelerini derli toplu bir biçimde aktaran bir anlatıcıdır. (IV) Ağır ve sanatlı bir dili olan Dede Korkut Hikâyeleri'nin tamamı düzyazı biçimindedir. (V) Dede Korkut'un anlattığı bu hikâyeler, ancak XV. yüzyılda yazıya geçirilebilmiştir.

10-Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlış vardır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Üküş sözleme söz birer sözle az
tümen söz tüğünün bu bir sözde yaz
(Sözü çok söyleme, sırasında ve az söyle; binlerce söz düğümünü
bu bir sözle çöz.)

11-Bu dizeler Kutadgu Bilig'in aşağıdaki özelliklerinden hangisine örnek olabilir?

A) Nasihatname özelliği taşır.
B) Türk tarihi açısından önemlidir.
C) İslami geleneğin etkileri görülür.
D) Karahanlılar Dönemi'nde yazılmıştır.
E) Arapça ve Farsça sözcüklere yer verilmiştir.

I

Şunda bir dilberin sallanışında
Serviyeye benzettim dallar içinde
Derya kenarında ırmak yüzünde
Turnaya benzettim göller içinde

II

Köroğlu'yum medhim merde yiğide
Koç yiğit değişmez cengi düğüne
Sere serpe gider düşman önüne
Ölümü karşılar meydan içinde

12- Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış bu parçaların ortak özelliklerinden biri değildir?

A) Ölçüleri B) Temaları C) Gelenekleri
D) Nazım birimleri E) Nazım biçimleri

İki elim gitmez oldu yüzümden
Ah ettikçe yaşlar gelir gözümde
Kusurumu gördüm kendi özümde
Bir dost bulamadım gün akşam oldu

13- Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Anlaşılır bir dil kullanılmıştır.
B) Hece ölçüsüyle söylenmiştir.
C) Söyleyici halinden şikayetçidir ve mutsuzdur.
D) Mahlas kullanılmıştır.
E) Halk şiiri geleneğinin etkisi görülmektedir.

14- Aşağıdaki cümlelerden hangisinde hem belirtili hem de belirtisiz ad tamlaması vardır?

A) Kötülüklerin ilki ve en büyüğü haksızlıkların cesazı kalmasıdır.
B) Mutluluk varılacak bir istasyon değil, bir yolculuk şeklidir.

C) Üzülmeğin yarının sıkıntısından bir şey eksiltmez, sadece bugünün gücünü tüketir.

D) Çok yaprak, az meyve doğa yasağıdır; çok söz, az iş ise insanın hatasıdır.

E) Eğer bir yerde küçük insanların büyük gölgeleri oluşuyorsa, o yerde güneş batıyor demektir.

15- Hangisinde bir yazım yanlış vardır?

A) Bu, Batı felsefesinde görmeye alıştığımız türden bir metafor.
B) Hiçbir zaman daha azını istemedim.
C) Herhangi bir karar verirken de iki kez düşünmelisin.
D) Bu kısca Yahudi ve Müslümanlar arasında çokça biliniyor.
E) Türkçe'nin gelişimini Orhun Kitabeleri adlı eserle takip edebiliriz.

Küçük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kelimenin okunuşu; büyük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın son harfinin okunuşu esas alınır.

16-Bu kurala göre, aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlış yapılmıştır?

A) TDK'nin son yayımlarını henüz göremedim.
B) Birçok işte çalışmış sonunda TRT'den emekli olmuştu.
C) Son romanıyla UNESCO'dan da bir ödül almıştı.
D) 2 mm'den kalın, madeni" para basmak mümkün değildir.
E) Uçaklarda yolcular 30 kg'den fazla bagaj taşıyamazlar.

17- Hangisinde bir zincirleme isim tamlaması vardır?

A) Gerçeklerin bilinmesinde bilim adamlarının çabaları etkili olacak.
B) Rüzgarın şefkatli ve yumuşak ellerini o an hissetmiştik seninle, yüzümüzde
C) Siren seslerinin gürültüsü duyuluyor.
D) Öfkenin ve yenilginin yeri yoktu soframızda.

18- Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yay ayrıçla belirtilen yere diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

A) Türkçe () İngilizce, Fransızca ve İspanyolca gibi bir dünya dilidir.
B) Faruk Sümer () Köroğlu'nun 17. yüzyılda Anadolu'da yaşayan bir halk ozanı olduğunu söyler.
C) Dergâh () 1921-1923 yıllarında yayımlanan bir sanat ve edebiyat dergisidir.
D) Tanzimat () Servetifünun ve Cumhuriyet devirleri ayrı ayrı özelliklere sahiptir.
E) Çin () Fars ve Arap kaynaklarında Türk destanlarına ait parçalar bulunmaktadır.

19-Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem isim-fiil hem de sıfat-fiil kullanılmıştır?

A) Umut hatırlama, mutluluk ise bir çeşit unutmaya sanattır.
B) Fazıl Hüsnü bir gün bana: "Ben şiiri koklayarak bulurum." demişti.
C) Kabul etmek istemediğimiz fikirlere karşı ne kuvvetli mantığımız vardır.
D) Dünyanın en önemli pazar alanları ekonomik yönden kalkınmış ülkelerdir.
E) Metafiziğin konuları, duyularımız yoluyla algılayamadığımız problemlerdir.

II. Yaşam, bir anlamlar dizgesidir karmaşık da olsa.

III. Milletler, edebiyatlarıyla kendilerini ifade ederler.

IV. İnsanın insana en çok benzediği çağ, çocukluk çağıdır.

V. Felsefe yapmak, anlatmaktır; sanat yapmak, duyurmaktır.

20- Numaralanmış cümlelerin hangilerinde fiilimsi yoktur?

A) I ve II. B) I ve V. D) III ve IV.

C) II ve III. E) IV ve V.